

Άρειος Πάγος: 614/1971, Τμ. Β'

Πηγή: ΝοΒ 20/72 σελ. 67, Ε.Ε.Δ. 31/72 σελ. 1214

Περίληψη: Υποχρέωσις του εργοδότη προς καταβολήν της αποζημιώσεως του νόμου 551/1915, όταν ο παθών είναι ησφαλισμένος εις έτερον, πλην του Ι.Κ.Α., Ασφαλιστικόν Οργανισμόν. - Μείωσις της εν άρθρω 3 του νόμου 551/1915 αποζημιώσεως εν περιπτώσει αμελείας του παθόντος. - Πότε συντρέχει πταίσμα τούτου. - Τα συνιστώντα την αμέλειαν του παθόντος περιστατικά δέον όπως τελούν εν αιτιώδει σχέσει προς το επελθόν ατύχημα.

Απόφαση Δικαστηρίου

Προεδρεύων ο Αντιπρόεδρος κ. Α. ΚΑΝΕΛΛΑΚΟΣ

Εισηγητής ο Αρεοπαγίτης κ. Ν. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

Δικηγόροι οι κ.κ. Γ. Κωστογιάννης, Θ. Κατριβάνος

Κατά την διάταξιν του άρθρου 578 Κώδ. Πολ. Δικ. κατά των αποφάσεων των Ειρηνοδικείων, ως και των αποφάσεων των Πρωτοδικείων των εκδιδόμενων επί εφέσεων κατ' αποφάσεων των Ειρηνοδικείων συγχωρείται αναίρεσις μόνον 1) διά τους εν τω άρθρω τούτω περιοριστικώς αναφερομένους λόγους, ήτοι: α) εάν παρεβιάσθη κανών ουσιαστικού δικαίου, περιλαμβανομένων και των ερμηνευτικών κανόνων των δικαιοπραξιών, β) εάν το δικαστήριο δεν συνεστήθη προσηκόντως, γ) εάν το δικαστήριο υπερέβη της δικαιοδοσίας των πολιτικών δικαστηρίων ή δεν ήτο καθ' ύλην αρμόδιον και δ) εάν παρανόμως απεκλείσθη η δημοσιότης της διαδικασίας. 1/4θεν οι πρώτος και τρίτος λόγοι αναίρεσεως κατ' αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Κορίνθου, εκδοθείσης επί εφέσεως της αποφάσεως του Ειρηνοδίκου Δερβενίου, αποδίδοντες την αιτίασιν ότι το δικαστήριο: α) Παρεμόρφωσε το περιεχόμενον των εν τω πρώτω λόγω μνημονευομένων αποδεικτικών μέσων, δεχθέν πόρισμα καταδήλως διάφορον του εξ αυτών προκύψαντος, και β) κατά παράβασιν του νόμου εδέχθη ότι δεν υπάρχει δεδικασμένον εκ της εν τω τρίτω λόγω μνημονευομένης αθωωτικής αποφάσεως Τριμελούς Εφετείου Ναυπλίου, μη διαλαμβανόμενοι εν τω προμνησθέντι άρθρω 578 Κώδ. Πολ. Δικ., είναι απορριπτέοι ως απαράδεκτοι.

Κατ' άρθρον 16 § 4 ν. 551/1915, ως εκωδικοποιήθη υπό του β.δ. της 24/7/25/8/1920 ο δικαστής δύναται να μειώση το ποσόν της του άρθρου 3 αποζημιώσεως, αλλ' ουχί κάτω του ημίσεος, εάν ο υπόχρεος εις αποζημίωσιν αποδείξη ότι το ατύχημα επήλθεν εξ αμελείας του παθόντος. Η διάταξις αύτη, ήτις διετηρήθη εις ισχύν υπό του άρθρου 38 Εισ. Ν.Α.Κ., δεν κατηργήθη υπό της γενικού χαρακτήρος διατάξεως του άρθρου 300 Α.Κ., η κατ' αυτήν δε αμέλεια του παθόντος υφίσταται, εάν ούτος αδικαιολογήτως παρέβη τας διατάξεις ισχυόντων νόμων ή διαταγμάτων και των όρων ασφαλείας ή κανονισμών περί αυτών εκδοθέντων υπό της αρμοδίας Αρχής ή εκδοθέντων μεν υπό του κυρίου της επιχειρήσεως, επικυρωθέντων δε υπό της Αρχής, εφ' όσον οι κανονισμοί ούτοι είναι ανηρημένοι κατά τρόπον ευανάγνωστον εις καταφανή μέρη του τόπου εργασίας. Εν προκειμένω το δικάσαν κατ' έφεσιν Πρωτοδικεϊον, καθ' α προκύπτει εκ της προσβαλλομένης αποφάσεώς του, ανελέγκτως εδέξατο ότι ο υπό των αναίρεσιβλήτων κληρονομηθείς Α.Δ. προσελήφθη την

25.8.1965 υπό των αναιρεσειουσών ως υπάλληλος της επιχειρήσεώς των, ήτοι ως οδηγός του φορτηγού των αυτοκινήτου, ίνα ενεργή μεταφοράς εις τα υπ' αυτών εκτελούμενα έργα οδοποιίας εις την Κορινθίαν και επί της οδού Πατρών-Κορίνθου. Την 7ην εσπερινήν της 17.9.1965 προκειμένου να εκτελέση νυκτερινήν εργασίαν μετέβη ίνα παραλάβη το αυτοκίνητόν του εκ του συνήθους τόπου σταθμεύσεώς του, ένθα το είχεν αφήσει ο κατά την προηγουμένην της ημέρας βάρδιαν εργασθείς με αυτό. Την ημέραν όμως ταύτην η στάθμη του μέρους σταθμεύσεώς του είχεν ανυψωθή λόγω ρίψεως χωμάτων προς κατασκευήν γεφύρας και ούτω το αυτοκίνητον ευρίσκετο εν αγνοία του παθόντος επί υψηλοτέρας βάσεως της κατά τον χρόνον της παραδόσεώς του εις τον κατά την ημέραν εργασθέντα με τούτο, ότε δε ανέλαβεν υπηρεσίαν τω μετεβιβάσθη ανακοίνωσις συναδέλφου του περί τινος τεχνικής βλάβης του αυτοκινήτου, δι' ο πριν ή αναχωρήση διά την νυκτερινήν του εργασίαν ηθέλησε να ελέγξη την καλήν του λειτουργίαν και προς τούτο έθεσεν εις κίνησιν και το ανυψωτικόν του μηχανήμα, λόγω όμως του υψηλού νέου επιπέδου της στάθμης του εδάφους το μεταλλικόν αμάξωμα του αυτοκινήτου ήλθεν εις επαφήν μετά των ηλεκτροφόρων καλωδίων υψηλής τάσεως της Δ.Ε.Η. και συνεπεία τούτου υπέστη ούτος θανατηφόρον ηλεκτροπληξίαν. Απορρίψαν δε μετά ταύτα τους προβληθέντας ισχυρισμούς των αναιρεσειουσών ότι συνέτρεχε περίπτωσις μειώσεως της προς αποζημίωσιν υποχρεώσεώς των εκ του ότι α) ο παθών εκέκτητο επαγγελματικήν άδειαν οδηγού επιβατικού αυτοκινήτου και ουχί φορτηγού, β) το εν λόγω φορτηγόν αυτοκίνητον είχεν άδειαν κυκλοφορίας εις ιδιωτικούς μόνον χώρους, γ) δεν είχεν ο παθών τας αναγκαίας τεχνικάς γνώσεις ελέγχου της καλής λειτουργίας του αυτοκινήτου, διότι ταύτα δεν ετέλουν εν αιτιώδει σχέσει προς το επελθόν ατύχημα, τον δε ισχυρισμόν ότι είχεν η εργοδότης απαγορεύσει εις τους οδηγούς την στάθμευσιν των αυτοκινήτων εις τον τόπον του ατυχήματος και την θέσιν της λειτουργίας των ανυψωτικών μηχανημάτων των, εφ' όσον δεν ισχυρίσθησαν αι αναιρεσειούσαι, συμφώνως τη προμνησθείση διατάξει, ότι είχον εκδώσει απαγορευτικόν κανονισμόν και είχον αναρτήσει τούτον κατά τρόπον ευανάγνωστον εις καταφανές μέρος, ορθώς την ανωτέρω διάταξιν ηρμήνευσε και εφήρμοσεν. Διά δε την απόρριψιν του ετέρου ισχυρισμού περί συντρεχούσης αμελείας του παθόντος εκ του ότι ούτος έθεσεν εις λειτουργίαν το ανυψωτικόν μηχανήμα του αυτοκινήτου κατά παράβασιν του άρθρου 23 ν.δ. 4029/1959, δι' ου απαγορεύεται η εν γένει αμμοληψία, χωματοληψία και αποκομιδή γαιωδών υλικών εντός ακτίνοσ 50 μέτρων από του κέντρου των βάσεων του πύργου ή ικριωμάτων των γραμμών μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενεργείας της Δ.Ε.Η. ήρκει η εκ του πράγματος απόκρουσις αυτού, γενομένου ανελέγκτως δεκτού ότι εις ουδέν των έργων τούτων επεδόθη ο παθών, καθ' α σαφώς εκ της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει. 1/4θεν οι τα εναντία υποστηρίζοντες τρίτος και τέταρτοι λόγοι αναιρέσεως είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι, ως απαράδεκτοι δε, καθ' όσον πλήττουσι την ανέλεγκτον περί πραγμάτων κρίσιν του δικαστηρίου της ουσίας.

Η διάταξις του άρθρου 60 § 3 α.ν. 1846/1951, καθ' ην απαλλάσσεται ο εργοδότης της αποζημιώσεως του ν. 551 εν επελεύσει εργατικού ατυχήματος εις τον μισθωτόν, αναφέρεται, ως ρητώς εν αυτή ορίζεται, εις τους ησφαλισμένους εις το Ι.Κ.Α., δεν επεξετάθη δε υπό διατάξεώς τινος νόμου η εφαρμογή του και επί των ησφαλισμένων εις τα διατηρηθέντα ειδικά ταμεία και δη εις το Ταμείον Συντάξεων Αυτοκινητιστών, εις ο ήτο υποχρεωτικώς ησφαλισμένος ο παθών οδηγός αυτοκινήτου των αναιρεσειουσών, μη υπαγόμενος εις την του Ι.Κ.Α. ασφάλισιν κατ' άρθρον 2 § 1, 5 § 1 εδ. α', 60 § 3 α.ν. 1846/1951, άρθρον 33 § 2 ν. 2698/1953 και άρθρον 2 και 13 ν.δ. 4197/1961. 1/4θεν ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως, καθ' ον κατ' εσφαλμένην ερμηνείαν

των άνω διατάξεων το δικάσαν ως εφετεϊόν πρωτοδικείον απέρριψε την ένστασιν των αναιρεσειουσών περί ελλείψεως παθητικής νομιμοποιήσεως, διότι αύται δεν ήσαν υπόχρεοι εις καταβολήν της αποζημιώσεως του ν. 551/1915, αλλά το Ι.Κ.Α. κατ' άρθρον 60 § 3 α.ν. 1846/1951, εις ό ο παθών ετύγγανεν ησφαλισμένος δι' εργατικά ατυχήματα, είναι αβάσιμος και απορριπτέος" (*).

(*). Επεκυρώθη η 892/1970 απόφασις του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Κορίνθου.

Σχόλιο: Η ανωτέρω δημοσιευομένη απόφασις του Ακυρωτικού, ακολουθούσα την υπό τούτου διαμορφωθείσαν νομολογίαν, δέχεται ότι εν περιπτώσει εργατικού ατυχήματος, ο εργοδότης δεν απαλλάσσεται της ευθύνης προς καταβολήν της αποζημιώσεως του ν. 551/1915, εάν ο παθών είναι ησφαλισμένος εις τα διατηρηθέντα, δυνάμει του άρθρου 5 § 1 α.ν. 1816/1951, ως τούτο ηρμηνεύθη υπό του άρθρου 33 § 2 ν.δ. 2698/1953, Κλαδικά Ταμεία Ασφαλίσεως (Α.Π. 315/1965, εισηγητής Ευστ. Μαλλούχος, ΕΕΔ 24, 806, Εφ. Αθηνών 18/1971, εισηγητής Ν. Ευστρατιάδης, ΕΕΔ 30, 357, Εφ. Αθηνών 761/1970, εισηγητής Ι. Γεωργανάς, ΕΕΔ 29, 491, ίδε Α. Τζιτζιλέρη, εν ΕΕΔ 16, 913). Εις την τοιαύτην κρίσιν ήχθη το Ακυρωτικόν, διότι η διάταξις του άρθρου 60 α.ν. 1816/1951 είναι ειδική και ως τοιαύτη στενώς ερμηνευτέα (Α.Π. 814/1954, εισηγητής Ι. Τραχανής, ΕΕΔ 14, 125).

Παγίως έχει νομολογηθή, ότι οι ησφαλισμένοι εις το Ι.Κ.Α. μισθωτοί κατ' άρθρον 60 § 3 α.ν. 1816/1951 εν περιπτώσει εργατικού ατυχήματος δεν δικαιούνται της αποζημιώσεως του ν. 551, εκτός εάν αποδειχθή ότι το ατύχημα επήλθεν εκ δόλου του εργοδότη ή των υπ' αυτού προστηθέντων (Α.Π. 609/1970, εισηγητής Ηλ. Τριανταφύλλου, ΕΕΔ 30, 13, Α.Π. 516/1964, εισηγητής Δ. Μαργέλλος, ΕΕΔ 23, 903, Εφ. Αθηνών 1436/1970, εισηγητής Δ. Περγίκης, ΕΕΔ 29, 899, Εφ. Θεσσαλονίκης 466/1969, εισηγητής Αγ. Παπακωνσταντίνου, ΕΕΔ 29, 286).

Περαιτέρω το Ακυρωτικόν ορθώς δέχεται ότι η αποζημίωσις του άρθρου 3 ν. 551/1915 δύναται κατ' άρθρον 16 § 4 αυτού να περιορισθή μέχρι του ημίσεος - καίτοι διά του νόμου τούτου καθιερούται η αντικειμενική ευθύνη του εργοδότη - οσάκις συντρέχει πταίσμα του παθόντος, συνιστάμενον εις αμέλειαν τούτου όπως συμμορφωθή προς τους ισχύοντας κανονισμούς της επιχειρήσεως, οίτινες δέον να είναι ανηρημένοι εις εμφανές σημείον του τόπου εργασίας (Α.Π. 303/1968, εισηγητής Λ. Κανελλάκος, ΕΕΔ 27, 866, Α.Π. 727/1964, εισηγητής Κ. Αναγνωστόπουλος, ΕΕΔ 24, 86, Εφ. Αθηνών 1192/1967, εισηγητής Σπ. Κοσκινάς, ΕΕΔ 26, 950, ίδε σημειώσεις της Συντάξεως εν ΕΕΔ 30, 649).

Επ' ευκαιρία σημειούται, ότι ανεξαρτήτως της ευθύνης του εργοδότη προς αποζημιώσιν, βάσει των διατάξεων του ν. 551, ούτος υποχρεούται εις την καταβολήν χρηματικής ικανοποιήσεως, λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης, εφ' όσον αποδειχθή ότι το ατύχημα επήλθεν εν εργασία ή επιχειρήσει, εν τη οποία δεν ετηρήθησαν οι όροι υγιεινής και ασφαλείας (Α.Π. 9/1963, εισηγητής Γ. Χατζηδάκης, ΕΕΔ 22, 275, Εφ. Αθηνών 18/1971, ένθ' ανωτέρω, Εφ. Αθηνών 664/1971, εισηγητής Αρ. Τούσης, ΕΕΔ 30, 1373). Προς καθορισμόν δε του ύψους της χρηματικής ικανοποιήσεως, πλην της περιουσιακής καταστάσεως κλπ. των μερών, λαμβάνεται υπ' όψιν και το τυχόν συντρέχον πταίσμα του παθόντος (Α.Π. 443/1959, εισηγητής ο Αρεοπαγίτης Α. Κωστήρης, ΕΕΔ 18, 1367, ίδε και σημειώσεις μας εν ΕΕΔ 30, 649).

Τέλος, η απόφασις δέχεται ότι κατά των αποφάσεων των Ειρηνοδικείων, ως και των Πρωτοδικείων, δικασάντων ως εφετείων κατ' αποφάσεων του Ειρηνοδικείου, αναίρεσις συγχωρείται μόνον διά τους εν άρθρω 578 Κώδ. Πολ. Δικ. (560 ν.δ. 958/1971) 4 λόγους αναίρέσεως.